

ŠETNJA SVIJETOM ISLAMA U POTRAZI ZA „VOLJENIM“

(Annemarie Schimmel, Geografija pjesnika, s arapskog preveo dr. Enes Karić, BEMUST, Sarajevo, 2004., 175. str.)

Knjiga „Geografija pjesnika“ istaknute njemačke profesorice i utemeljiteljice orijentalnih studija 20. stoljeća, Annemarie Schimmel, (1922-2003), je jedan od književnih trofeja nakon stotine ispisanih knjiga, članaka, studija, eseja i intervjuva koji su prevedeni na sve svjetske jezike. Sama knjiga predstavlja predavanje i „ugodno putovanje kroz stoljeća“ koje je spisateljica nakon šezdeset godina bavljenja islamskim nasljeđem održala 2000. godine u Londonu u sklopu serije „Predavanja Fondacije al-Furqan“ koje drže eminentni znanstvenici iz različitih područja.

Kao jedino dijete, porijeklom iz protestantske porodice iz grada Erfurta u Njemačkoj, ona se od rane mladosti posvetila školi i nauci. Od samog djetinjstva osjećala je jaku naklonost prema islamskoj kulturi i tradiciji. Već u sedamnaestoj godini upisala se na Berlinski univerzitet – Odsjek za arapski jezik i islamske nauke. Bila je veoma talentiran student na odsjeku za arapski, turski i perzijski jezik gdje je doktorirala već u dvadeset četvrtoj godini. Njezina univerzitetska karijera imala je uzlaznu putanju kako u samoj Njemačkoj tako i širom svijeta. Kao univerzitetski profesor radila je u Bonu, Ankari, Harvardu, Londonu, New Yorku... Profesorica Schimmel bila je spisateljica bez premca na području islamskih studija na evropskom zapadu. „Ona je pripadala onom dobroćudnom dijelu orijentalizma koji nije teorija gospodarenja, podvrgavanja i podjarmljivanja islamskog istoka od strane Zapada...“ ističe prevodilac dr. Karić u svom pogovoru dodajući da se čitateljstvo u djelima profesorice Schimmel susreće sa snažnim utiskom zahvaćanja cjeline islama. „Islam je za Annemarie Schimmel jedno beskrajno

jedinstvo, islam je univerzalna vjera u Boga, vječna filozofija, živa kultura, raskošna i bogata civilizacija, ozbiljno i živo pravo, zadivna umjetnost, visoko odnjegovano pjesništvo. Polazeći od toga ona je svoje djelo o islamu koncipirala kao divni vrt u kome ništa ne nedostaje, koji buja, rascvjetava se i miriše...“ Ova eminentna dama pokazala je „da Evropa i Zapad trebaju pristupiti islamu kroz cjelini islama a ne kroz izdvojene dijelove koji su falsificirano preparirani, mumificirani u muzeirani u svrhu svojih vlastitih evropskih potreba i ciljeva od kojih je jedan bio i kolonijalizam...“

Annemarie Schimmel je živjela, vjerovala i pisala želeći da evropskoj akademskoj i evropskoj javnost skrene pažnju na jednog velikog i dostojanstvenog susjeda, na islam vođena svojim istinskim i autentičnim namjerama...“ bilježi dr. Karić rezimirajući rad profesorice Schimmel. Profesorica Schimmel jasno je kazala Evropi da nikad nije ušla u istinsku bitku protiv svojih slabosti i strasti. Ona sama je vodila bitku skrećući pozornost Evrope da odbaci svoju samozaljubljenost i da svrati pogled na islam, na tog svog važnog susjeda.

Šta je profesorica Annemarie Schimmel htjela postići svojim predavanjima koja su pretočena u knjigu naslovljenu kao „Geografija pjesnika“? Željela nas je uzeti za ruku i lutati sa nama zemljama islama, idući tragom pjesnika, tragom onih koji su hodili u potrazi za svojom izgubljenom voljenom osobom ili su pak tragali za ostacima koji svjedoče o nekadašnjoj slavnoj prošlosti. I uspjela je... Jer kako ističe prof. dr. Dževad Karahasan „Ovaj se tekst čita sa zadovoljstvom i užitkom ako ne znate islamske književnosti i ako vas one ne zanimaju, jer je to duhovit i dobro formuliran tekst. Ova se knjiga čita s užitkom i velikim dobitkom ako vas islamske književnosti zanimaju, jer iz nje možete mnogo naučiti, a pri tome istinski uživati u lektiri. Ova se knjiga čita sa užitkom i dobitkom, samo ako ste čitalac.“ Ona je i izuzetna zato što je rezultat rada „osvjedočenog poštovaoca islamskog kulturnog nasljeđa i odvažnog borca za čovjeka dostojno komuniciranja među kulturama i civilizacijama“, ističe u svojoj recenziji docent dr. Mehmed Kico. U svom „hodočašću do voljenog, svejedno da li se radilo o voljenom, prolaznom i smrtnom ili

bio posrijedi Onaj Voljeni, Vječni, traganju za iščezlim prijateljima ili izgubljenim nadama“ profesorica Schimmel vodi nas od Bedra, Kerbele, Hajbera, Damaska, Bagdada, Ktesifona, Babilona, preko Buhare i Semerkanda, Horasana, Iraka, Jemena i Qazrawana, potom Bizantije i Kine, Indije i Hindustana, Turkestana, Lahora, Kašmira, Širaza, Tigrisa, Eufrata, Amudarye, Sirdarye potom Mekke i Medine, Andolije, Konze, Istanbula, Burse vraćajući se u Andalus i islamsku Španiju. Njena ideja vodilja je ona koja kaže da je kretanje nužnost života „putovati se mora jer čovjek čvrsto odluči da nađe nekoga koga voli, ili da zaimadne nešto čemu će se nekada diviti, jer „putovanje će nas dovesti do cilja koji živi u nama“.

Ovo nadasve zanimljivo djelo sa arapskog jezika na bosanski uz bogate bilješke i pogovor, preveo je i priredio dr. Enes Karić. Knjiga je u izdanju Bemusta priređena na nesvakidašnji način. Ona je novina i za one koji znaju arapski jezik jer uz prijevod nudi i tekst izvornika ali i za one koji ne znaju arapski jezik jer nudi transkripciju arapskog teksta. Bogate bilješke koje uz tekst dostavlja dr. Karić vrijedna su pojašnjenja onima koji se prvi put susreću sa arapskom književnom i pjesničkom tradicijom ali i islamskom kulturom i civilizacijom uopće. Knjiga nudi i izabranu bibliografiju. U svom pogovoru dr. Enes Karić donosi bogatu biografiju profesorice Annemarie Schimmel uz pregled njezinih najvažnijih djela s prijevodom naslova na arapski i bosanski jezik. Uz nadahnute i pohvalne recenzije dr. Dževada Karahasana i docenta dr. Mehmeda Kice knjiga je obogaćena i Appendixom – Moja islamska priča koji je na bosanski jezik preveo Fikret Pašanović. Ovako jezgrovita i pregledna sa prigodnim dizjanom i tehničkom obradom, ova knjiga je divna hrestomatija za sve studente arapskog jezika i orijentalnih književnosti. Knjiga poput ove ne samo da zaokuplja pažnju književne intelektualne javnosti nego se nameće kao redovna literatura studentima književnosti osobito studentima orijentalne filologije i književnosti. Ona je radost i kompas za sve one koji putuju ka Konačnom Cilju.

Zehra ALISPAHIĆ

EBU BEKR I OMER RADIJALLAHU ANHUMA

Tarik Suvejdan, *Ebu Bekr i Omer radijallahu anhuma*, preveo i prilagodio Senad Ćeman, Sarajevo, 2006, 289 str.

Ova kratka knjiga zapravo je transkript predavanja koja je poznati kuvajtski predavač Tarik es-Suvejdan održao o dvojici prvih i ujedno najpoštovanijih muslimanskih vladara nakon poslanika Muhammeda, mir neka je na njega, Ebu Bekru i Omeru. Tarik nije historičar po vokaciji ali je majstor izgovorene riječi sa izuzetnom sposobnosti da razluči bitno od nebitnog i to na lahak način predoči slušaocu. On, također, nije klasični orijentalni govornik i orator čije riječi blijedo izgledaju na papiru jer ne mogu da viču i gestikuliraju. Zahvaljujući prevodiocu Senadu Ćemanu ta njegova predavanja pretočena su u izuzetno čitljivo štivo u kome će uživati kako šira publika tako i studenti historije islama, Perzije i Bizantije. Predavanja su spremna na temelju najreferentnijih klasičnih djela islamske historiografije, tako da smo dobili jedno izuzetno štivo koje popularno ali povijesno utemeljeno na suptilan i nimalo nametljiv način nudi najvažnije lekcije koje nam je ostavilo dvanaest godina historije islama od 632.-644.

Astronomski, svaka godina je manje više ista. Iz perspektive ljudskih bića to nije tako. Postoje, uvjetno kazano, dosadne godine kada se malo šta vrijedno spomena dešava, i postoje vremena prezasićena događanjima koja znaju izmijeniti tokove ne samo lokalnih zajednica i svojih direktnih aktera već i svih generacija koje dolaze. Takav je, naprimjer, period Drugog svjetskog rata kada je za šest godina poginulo više od pedeset pet miliona ljudi. Takve su godine Božijih poslanika Musaa, Isaa i Muhammeda. Godine u kojima su oni živjeli vječno su izmijenile tokove svjetske historije dok je svijeta i vijeka. Ova knjiga govori o tek nešto malo manje važnom periodu ljudske povijesti.